

వినాయకుడు

గణానాం త్వా గణపతిం హావామహే

కవిం కవీనా ముపమశ్రవస్తవం

జ్యేష్ఠరాజ్యం బ్రాహ్మణాం బ్రాహ్మణస్సత

ఆ నఃశృణ్వ న్నూతిభి స్సీద సాదనం

అను రుగ్వేద మత్రం వాస్తవానికి బృహస్పతికి సంబంధించినది మాత్రమే కానీ వినాయకునికి ఎటువంటి సంబంధం లేదు. ఎప్పుడైతే ఈ అనార్య దేవుడిని ఆర్యులు పూజించటం ప్రారంభించారో అప్పటినుంచి ఆ రుగ్వేద మంత్రాన్ని వినాయకుడికి అంటగట్టి రుగ్వేద కాలంనుంచి వినాయకుడు ఉన్నాడు అని చెప్పటం ప్రారంభించారు.

నిజానికి బుద్ధ మత వ్యాప్తి తరువాతనే వినాయకుడు వైదిక మత దేవునిగా స్థానం చోటు చేసుకుంది. బుద్ధుని జన్మ వృతాంతంలో ఐరావతంకు సంబంధం ఉండుట, మాయదేవికి తన స్వప్నంలో తెల్ల ఏనుగు కనిపించినట్లు జాతక కథలలో ఉండుట, అలాగే బౌద్ధులు మాయదేవిని ఏనుగులచే అభిషేకింపబడినట్లు చిత్రించారు. ఈ గజయుక్త మాయదేవిని పౌరాణికులు గజ లక్ష్మీని చేసారు. జంభాలుని వాహనము ముంగిస దాని స్థానంలో చిట్టి ఎలుకను చేర్చి గణేశుని వాహనముగా చేసారు. బుద్ధుడు ఒకానొక జన్మలో ఏనుగుగా ఉండి పిడి ఏనుగు వ్యామోహంలో పడినట్లు కూడా జాతక కథలలో ఉంది. బుద్ధుడికి వినాయకుడు అనే పేరు కూడా ఉంది.

విగతో నాయక యస్య సః వినాయక

నాయకుడు లేనివాడు, స్వతంత్రుడు అని వినాయక శబ్దమునకు వ్యూత్పత్తులు కలవు.

వాల్మీకి వినాయకుడిని స్మరించలేదు. కాబట్టి రామాయణ కాలమునకు ఈ దైవం కానరాదు. గృహ్య సూత్రంలో ఈ గణపతి ఒక దేవతగా కాక నలుగురు దేవతలుగా శలకటంకట, కుష్మాండా రాజపుత్ర, అజస్మిత, దేవయజన అను వారుగా ఉండి మనుష్యులను పిడించుచుండేది వారని ఉన్నది. ఈ దుష్టులను తృప్తి పరుచుటకు గృహ్య సూత్రముల ప్రకారం వీరికి పచ్చి మాంసం, చేపలు, మద్యము నైవేద్యముగా పెట్టవలెను. యజ్ఞవల్క్య స్మృతిలో వినాయకుడిని దుష్ట దేవతగా పరిగణించ బడినది. యజ్ఞవాక్యాణి కాలానికి ఈ దేవతలు నలుగురు ఒకరై పేర్లు మాత్రం ఆరు రూపాలుగా మారాయి. శల, కటంకట, కుష్మాండ, రాజపుత్ర, మిత, సమ్మిత. ఇలా సూత్ర కాలానికి నలుగురు వినాయకులు ఒక్క గణేశునిగా మారాడు.

విఘ్నకారకుడును, విరపుడును అగు ఈ అనార్య దేవతను భయముతో ఆర్యులు పూజించడం ప్రారంభించారు. అలాగే వారు బృహస్పతికి సంబంధించిన రుగ్వేద మంత్రాన్ని వినాయకుడికి సమన్వయించారు. నేడు దక్షిణ

భారతదేశంలో విరివిగా గణపతి పూజలు జరుగుతున్నాయి కదా! వాస్తవానికి ఈ గణపతి పూజ పూర్వ కాలంలో అంతగా జరిగేవి కావు. పూర్వ కాలంలో కుమారస్వామి పూజలే హెచ్చుగా జరిగేవి. అలాగే ప్రాచీన తమిళ సాహిత్యం అంత జైన మత ప్రాబల్యం కలది కనుక ఇటీవల వరకు వినాయకుని ప్రశంసే కనిపించదు.

పురాణాల కాలంలో ఈ గణపతికి మిక్కిలి ప్రాధాన్యం ఏర్పడినది. తాంత్రిక పద్ధతి ప్రకారము, వామా చార పద్ధతి ప్రకారము పెక్కు సంప్రదాయ భేదములు ఏర్పడినవి. అందులో ముఖ్యమైనవి ఎనిమిది అవి లక్ష్మీ గణపతి, సిద్ధి గణపతి, చిక్షిప్ర గణపతి, చింతామణి గణపతి, శక్తి గణపతి, ఉచ్చిష్ట గణపతి, ఏకాక్షర గణపతి, కుమార గణపతి.

శైవ, వైష్ణవ మతములు పరస్పర శత్రువులుగా ప్రబలిన తరువాత ఈ విఘ్నేశ్వరార్చనము వైష్ణవులలో విశ్వక్సేన పూజగా మారిపోయింది. అలాగే “శుక్లాంబరధరం” అన్న శ్లోకానికి విష్ణు పరముగా అర్థము చెప్పడము జరిగినది. వినాయకాదులు (గజానన, షడానన, హయాననాదులు) విశ్వక్సేనుడికి క్రింది సేనానులనే సాంప్రదాయం సృష్టించబడినది. ఈ గణపతిని ప్రధాన దైవంగా పూజించు శాఖ వారిని గాణాపత్యులు అని అనుట తర్వాత ఏర్పడినది.

సుప్రభేదాగమము అను తంత్ర గ్రంథంలో వినాయకుడు తన తండ్రి ఐనా శివునితో నా తల్లి తండ్రులు అంద చందాలలో అగ్ర గన్యులు కదా! మరి నాకు ఈ వికృత రూపం ఎలా వచ్చినది అని అడుగగా శివుడు ఇలా చెప్పాడు. నాయన వినాయక! ఒక సారి నేను నీ తల్లి ఐనా పార్వతి హిమవంతమందు సంచరించు చుండగా మేము ఏనుగులు రమించడం చూచాము. అప్పుడే మాకును ఏనుగుల రూపాలతో రమించాలి అనే కోరిక కలిగెను. ఆ సంభోగ ఫలితమే నీవు జన్మించావు.